

География пәнінен облыстық олимпиада

География бойынша республикалық олимпиаданың үшінші (III) кезеңі

2022/2023

11 сынып

I тур

Орындалу уақыты: 1 сағат 30 минут (90 минут)

Олимпиаданы орындауға нұсқаулар:

Олимпиада тапсырмаларын шешу үшін сізге **жауап бланкілері** (парақтың бұрышында арнайы мөр бар) және **шимай парақтар (черновик)** қол жетімді. Сіз осы бос шимай парақтарды шешімдерді жазу үшін пайдалана аласыз, бірақ нәтижелерін жауап парақтарына ауыстыруды ұмытпаңыз. **Шимай парақта жазылған жауаптар тексерілмейді.**

Шешімдерді жауап бланкілеріне ауыстыру үшін сізге қосымша уақыт **берілмейтінін** ескеріңіз.

Осыларды пайдалануға **рұқсат етіледі:**

- Қаламдар (диаграммалар мен графиктер жасау үшін түрлі-түсті қаламдарды да қолдануға рұқсат)
- Қарындаштар
- Сызғыштар мен транспортирлер
- Калькулятор
- Циркуль

Осыларды пайдалануға **тыйым салынады:**

- Атластар және өзге де анықтамалық материалдар, оқулықтар немесе конспектілер.
- Кез келген байланыс құрылғылары: смартфондар, смарт-сағат немесе ішкі жадтан немесе Интернеттен жүктелген мәтіндік, графикалық және/немесе аудио форматтағы ақпаратты бере алатын кез келген басқа гаджеттер.
- Олимпиаданың басқа қатысушыларынан **кез келген нысандағы көмек көруге тыйым салынады.**

Есептеу тапсырмаларында **өлшем бірліктерін қосуды ұмытпаңыз.**

Жауаптарда терминнің орыс немесе қазақ тілдеріне жалпы қабылданған аудармасы болмаса, терминдерді ағылшын немесе орыс тілдерінде қолдануға **рұқсат етіледі.**

Жауап парақтарына анық және таза жазыңыз.

Бұл турда алуға болатын ең көп ұпай саны - 50.

**1-ші секция: Теоретикалық тапсырмалар.
Әрбірі 10 ұпайдан 2 тапсырма.**

А тапсырмасы. “Ірі әуежайлар”

Сізге әлемдегі ең ірі жолаушылар әуежайларының кестесі берілген. Олар орналасқан әуежайлар мен қалалардың атауларын көрсетіңіз. [10] Әрбір дұрыс толтырылған атауға 1 ұпайдан.

Әуежай	Қала	Мемлекет	Жолаушылар айналымы, жылына млн адам
<i>Хартсфилд</i>	<i>Атланта</i>	АҚШ	103,9
<i>Ханеда</i>	<i>Токио</i>	Жапония	85,2
<i>Хитроу</i>	<i>Лондон</i>	Ұлыбритания	77,9
<i>Шарль де Голль</i>	<i>Париж</i>	Франция	69,4
<i>Схипхол</i>	<i>Амстердам</i>	Нидерланды	68,4

В Тапсырмасы. "Гринберг Индексі"

Гринберг индексі елдегі тілдік әртүрлілікті бағалау үшін қолданылады. Бұл мемлекеттің кездейсоқ алынған екі тұрғынының ана тілдері әр түрлі болуы ықтималдығын көрсетеді. Индекстің мәні 1-ден (Барлығының ана тілдері әр түрлі) 0-ге дейін болуы мүмкін (барлығының тілдері бірдей). Индекстің мәні неғұрлым жоғары болса, ел халқының лингвистикалық және этникалық құрамы соғұрлым алуан түрлі болады.

Гринберг индексінің ең үлкен мәндерімен сипатталатын тізімдегі елдерден екі елді белгілеңіз: **Бельгия**, Германия, **Чад**, Ресей, Жапония; [1.5] **(Бір ел үшін 0.75, егер екі елден артық бөлінсе, 0 балл)**

Тізімдегі елдерден Гринберг индексінің мәні ең төмен екі елді белгілеңіз: Қазақстан, Камерун, Малайзия, **Хорватия, Эквадор**; [1.5] **(Бір ел үшін 0.75, егер екі елден артық бөлінсе, 0 балл)**

Кестедегі мәліметтерді пайдаланып елдерді анықтаңыз: [4]

	Гринберг индексінің мәні	Ресми тілдер (немесе олардың кейбіреулері)	Ел
A Елі	0,565	Аймара, гуарани, кечуа, чикитано	Боливия (1,5 балла)
B Елі	0,284	Испан, француз, португал	Экваторлық Гвинея (1,5 балла)
C Елі	0,871	Венда, зулу, коса, тсвана, тсонга	Оңтүстік Африка (1,5 балла)
D Елі	0,683	Итальян, Романш тілі	Швейцария (1,5 балла)

Үндіеуропалық тілдердің қайсысы А елінде ресми мәртебеге ие? [0.5]

Испан тілі

Үндіеуропалық тілдердің қайсысы С елінде ресми мәртебеге ие? [0.5]

Ағылшын / Африкаанс

Келесі елдердің қолданушылар саны бойынша екінші ең көп сөйлейтін ресми тілін көрсетіңіз: [2]

Ауғанстан – **пушту**

Солтүстік Македония – **албан**

Финляндия – **швед**

**2-ші секция: Тест сұрақтары. 1 ұпайдан 30 тапсырма.
4 жауап вариантынан 1 ғана дұрыс.**

---

1. Төмендегі жыныстардың қайсысы батолиттен тұруы ықтимал?
A: Туф
B: Габбро
C: Эктас
D: Базальт
2. Тынық мұхитынан басқа (Эль-Ниньо) қай мұхитта Мұхит бетінің айқын температуралық тербелісі орналасқан?
A: Атлант
B: Оңтүстік
C: Үнді
D: Солтүстік Мұзды мұхит
3. Ең үлкен дауылдар климаттың қандай ауқымында қарастырылады?
A: Мегаклимат
B: Мезоклимат
C: Макроклимат
D: Микроклимат
4. Бұл елдің ресми тілдері: француз және араб:
A: Алжир
B: Марокко
C: Чад
D: Мали
5. Тау жыныстарының қандай түрін қалыптастыру үшін үлкен қысым мен жоғары температура қажет?
A: Жер қыртысы.
B: Мантия.
C: Шөгінді жыныстар.
D: Метаморфты жыныстар.
6. Жыл бойына жоғары ауа температурасы (орта есеппен +20°C – +30°C), жазда жауын-шашынның басым түсуі климаттың келесі түріне (климаттық белдеуге) тән:
A: субтропикалық континентальды
B: субтропиктік-жерорта теңіздік
C: экваторлық
D: субэкваторлық
7. 3600 км² астам аумақты алып жатқан Қазақстанның негізгі көмір базасы:
A: Майкүбі бассейні.

- B: Торғай бассейні.
C: Карағанды бассейні.
D: Екібастұз бассейні.

8. Францияның қай елмен ең үлкен шекарасы бар?

- A: Бразилия**
B: Испания
C: Германия
D: Бельгия

9. _____ климатта физикалық ауа-райының бұзылуы(выветривание) процессі басым.

- A: құрғақ шұғыл(резко) континенттік және суық**
B: құрғақ шұғыл(резко) континенттік және жылы
C: ылғалды шұғыл(резко) континенттік және жылы
D: жылы немесе ылғалды

10. Темір рудасының ең үлкен қоры бар екі елді(жұпты) таңдаңыз.

- A: Ирак және Марокко
B: Беларусь және Таиланд
C: Франция және Эритрея
D: Қытай және Австралия

11. Қай жолда геологиялық дәуірлердің дұрыс реттілігі берілген?

- A: Протерозой – палеозой – архей – мезозой
B: Протерозой – палеозой – мезозой – кайнозой
C: Кайнозой - мезозой - протерозой - архей
D: Палеозой - кайнозой - мезозой - протерозой

12. Жеңіл өнеркәсіптің ерекшеліктеріне қатысты дұрыс тұжырымды таңдаңыз.

- A: Бұл салада негізінен ер адамдар жұмыс істейді
B: Өнеркәсіп орындары көптеген жұмыс орындарын қамтамасыз етеді, өйткені еңбек күшін қажет етеді
C: Кәсіпорындар әдетте үлкен және көп энергия мен шикізатты қажет етеді
D: Кәсіпорындардың жоғары технологиялық жабдықталуы

13. Әйелдерге қарағанда ерлер саны көп елді тексеріңіз:

- A: Норвегия**
B: Италия
C: Дания
D: Эстония

14. Ел аумағы 581 730 км², оның құрлықтық жер көлемі 566 730 км². Бұл елдің төрт көршісі бар – олардың біреуімен шекара 1 шақырымға да жетпейді. Елдің солтүстік-шығыстан оңтүстік-батысқа қарай ұзындығы 1110 км, оңтүстік-шығыстан солтүстік-батысқа қарай 960 км..

- A: Ботсвана**
B: Парагвай
C: Нидерланды
D: Замбия

15. Ацтектердің жерлерін жаулап алған испан конкистадоры:

A: Эрнандо Кортес

B: Франсиско Писарро

C: Бартоломеу Диаш

D: Васко да Гама

16. Моос шкаласы бойынша Топаздың қаттылығы қандай?

A: 6

B: 8

C: 7

D: 5

17. Павлодарда алюминий зауытын салудың басты себебі:

A: еңбек ресурстары

B: тиімді географиялық орналасуы

C: шикізат базасының жақындығы

D: арзан электр көзі

18. Қай елде әлемдегі ең ұзын теміржол желісі бар?

A: Қытай

B: Ресей

C: Үндістан

D: АҚШ

19. Аталған елдердің қайсысы АСЕАН құрамына кірмейді?

A: Мьянма

B: Бангладеш

C: Камбоджа

D: Филиппины

20. Ескі радиалды сақиналы құрылымы бар, ұзақ тарихы бар қалаларға қандай модель тән?

A: Секториалды

B: Сызықтық

C: Көп ядролы

D: Концентрлік (Концентрическая)

21. Агробизнеспен айналысатын әлемдегі ең ірі ТҰК:

A: Coca-Cola

B: Groupe Danone

C: Nestle

D: Unilever

22. Демографиялық коэффициенттер қандай өлшемде беріледі?

A: процент

B: просантимилле

C: продецимилле

D: промилле

23. Қазақстандағы жүк айналымы бойынша жетекші көлік түрі:

- A: Өуе
- B: Автомобиль
- C: Құбыр
- D: Теміржол**

24. Лаостың ресми тілі қай тілдік отбасына жатады?

- A: Сино-Тибет тілдері
- B: Тай-кадай тілдері**
- C: Миао-Яо тілдері
- D: Малай-Полинезия тілдері

25. Гипоцентрге қатысты **дұрыс емес** фактіні атаңыз?

- A: Жер бетіндегі эпицентрдің проекциясы жер сілкінісінің гипоцентрі деп аталады**
- B: Жер сілкінісі ошағының орталық нүктесі
- C: Гипоцентрдің пайда болу тереңдігі әдетте бірнеше шақырымнан 700 шақырымға дейін өзгереді
- D: Жер қыртысының жоғарғы бөлігінде (20 шақырымға дейін) гипоцентрлер тау жыныстарының қалыңдығындағы нәзік деформациялар нәтижесінде пайда болады

26. 1619 жылдан 1942 жылға дейін Индонезия астанасы қалай аталды?

- A: Сунда Келапа
- B: Джаякарта
- C: Батавия**
- D: Сунда

27. Химиялық белсенді сұйықтықтың қатысуымен температура мен қысымның әсерінен тау жыныстарының қатты фазалық минералды және құрылымдық өзгеру процесі қалай аталады?

- A: Магматизм
- B: Сейсмизм
- C: Метаморфизм**
- D: Шөгінділердің пайда болуы

28. Еуропадағы буддизмді ұстанатын жалғыз әкімшілік аймақ:

- A: Чувашия
- B: Гагаузия
- C: Марий Эл
- D: Калмыкия**

29. Балтық теңізінің солтүстік бөлігіндегі шығанақ қалай аталады?

- A: Фин шығанағы
- B: Ботния шығанағы**
- C: Рига шығанағы
- D: Курс шығанағы

30. Джеймс Кук жүзу кезінде қандай белгілі аурумен күресуді үйренді, одан болатын өлімді нөлге дейін азайтты?

- A: Теңіз ауруы
- B: Пеллагра
- C: Гастрит
- D: Цинга**

Областная олимпиада по географии

Третий (III) этап Республиканской олимпиады по географии

2022/2023

11 класс

II тур

Время выполнения: 1 часа 30 минут (90 минут)

Инструкции к выполнению олимпиады:

Для решения заданий олимпиады вам доступны **бланки ответов** (со специальным штампом в углу листа) и **чистые листы для черновиков**. Вы можете использовать черновики для решений, однако, не забудьте перенести все решения на листы ответов. **Ответы, написанные внутри черновиков, проверяться не будут.**

Учтите, что вам **не будет** выделено дополнительное время на перенос решений на бланки ответов.

Вам **разрешается** использовать:

- Ручки (в том числе цветные для составления диаграмм и графиков)
- Карандаши
- Линейки и транспортиры
- Калькулятор
- Циркуль

Вам **запрещается** использовать:

- **Атласы** и прочие справочные материалы, учебники или конспекты.
- Любые устройства связи: смартфоны, смарт-часы или любые другие гаджеты, способными предоставлять информацию в текстовом, графическом и/или аудио формате, из внутренней памяти или загруженную с интернета.
- Помощь других участников олимпиады **в любой форме**.

В заданиях с вычислениями **не забудьте указать единицы измерения**.

В ответах **разрешается** использовать термины на английском или русском, если у термина нет общепринятого перевода на русский или казахский язык.

На листах ответов пишите четко и разборчиво.

Максимальное количество баллов, которое можно получить за этот тур – 50.

Секция 1: Теоретические задания.
2 задания по 10 баллов каждое.

Задание А. “Крупнейшие аэропорты”

Вам дана таблица крупнейших пассажирских аэропортов мира. Укажите названия аэропортов и городов где они расположены. [10] За каждый верный ответ по 1 баллу.

Аэропорт	Город	Страна	Пассажирооборот, млн чел. в год
<i>Хартсфилд</i>	<i>Атланта</i>	США	103,9
<i>Ханеда</i>	<i>Токио</i>	Япония	85,2
<i>Хитроу</i>	<i>Лондон</i>	Великобритания	77,9
<i>Шарль де Голль</i>	<i>Париж</i>	Франция	69,4
<i>Схипхол</i>	<i>Амстердам</i>	Нидерланды	68,4

Задание В. “Индекс Гринберга”

Индекс Гринберга используется для оценки языкового разнообразия в стране. Он отображает вероятность того, что у двух случайно взятых жителей государства родные языки окажутся разными. Значение индекса может колебаться от 1 (у всех разные родные языки) до 0 (у всех одинаковые языки). Чем выше значение – тем разнообразнее лингвистический и этнический состав населения страны.

Обведите две страны из перечня, для которых характерны наибольшие значения индекса Гринберга: **Бельгия**, Германия, **Чад**, Россия, Япония; [1.5] **(по 0.75 за страну, 0 баллов, если выделено больше, чем две страны)**

Обведите две страны из перечня, для которых характерны наименьшие значения индекса Гринберга: Казахстан, Камерун, Малайзия, **Хорватия, Эквадор**; [1.5] **(по 0.75 за страну, 0 баллов, если выделено больше, чем две страны)** Определите страны, используя подсказки в таблице: [4]

	Значение индекса Гринберга	Официальные языки(или некоторые из них)	Страна
Страна А	0,565	Аймара, гуарани, кечуа, чикитано	Боливия (1)
Страна В	0,284	Испанский, французский, португальский	Экваториальная Гвинея (1)
Страна С	0,871	Венда, зулу, коса, тсвана, тсонга	ЮАР (1)
Страна D	0,683	Итальянский, романшский	Швейцария (1)

Какой из индоевропейских языков имеет официальный статус в стране А? [0.5]

Испанский

Какой из индоевропейских языков имеет официальный статус в стране С? [0.5]

Английский / африкаанс

Укажите второй по числу носителей официальный язык для следующих стран: [2]

Афганистан – **пушту**

Северная Македония – **албанский**

Финляндия – **шведский**

Шри-Ланка – **тамилский**

**Секция 2: Тестовые вопросы. 30 заданий по 1 баллу каждое.
4 варианта ответа, один из которых правильный.**

---

1. Из какой из перечисленных горных пород вероятнее всего будет состоять батолит:
A: Туф
B: Габбро
C: Известняк
D: Базальт

2. В каком океане, не считая Тихого (Эль-Ниньо), расположена выраженная температурная осцилляция поверхности океана?
A: Атлантический
B: Южный
C: Индийский
D: Северный Ледовитый

3. На каком масштабе климата рассматриваются самые крупные ураганы?
A: Мегаклимат
B: Мезоклимат
C: Макроклимат
D: Микроклимат

4. Официальные языки этой страны: французский и арабский:
A: Алжир
B: Марокко
C: Чад
D: Мали

5. Для образования какого вида горных пород обязательно огромное давление и высокая температура?
A: Земная кора.
B: Мантия.
C: Осадочные породы.
D: Метаморфические породы.

6. Высокие температуры воздуха на протяжении всего года (в среднем +20°C – +30°C), преимущественное выпадение атмосферных осадков летом характерны для следующего типа климата (климатического пояса):
A: субтропического континентального
B: субтропического средиземноморского
C: экваториального
D: субэкваториального

7. Основная угольная база Казахстана, занимающая площадь более 3600 км²:
A: Майкубенский бассейн.
B: Торгайский бассейн.
C: Карагандинский бассейн.
D: Экибастузский бассейн.

8. С какой страной Франция имеет наибольшую границу?

A: Бразилия

B: Испания

C: Германия

D: Бельгия

9. Физическое выветривание преобладает в местностях с _____ климатом.

A: сухим резко континентальным и холодным

B: сухим резко континентальным и теплым

C: влажным резко континентальным и тёплым

D: теплым или влажным

10. Выберите пару стран, которые обладают наибольшими запасами железных руд.

A: Ирак и Марокко

B: Беларусь и Таиланд

C: Франция и Эритрея

D: Китай и Австралия

11. В какой строке указана правильная последовательность геологических эр?

A: Протерозойская - палеозойская - архейская - мезозойская

B: Протерозойская - палеозойская - мезозойская - кайнозойская

C: Кайнозойская - мезозойская - протерозойская - архейская

D: Палеозойская - кайнозойская - мезозойская - протерозойская

12. Выберите правильное утверждение, касающееся особенностей легкой промышленности.

A: В отрасли заняты преимущественно мужчины

B: Отрасли обеспечивают много рабочих мест, т.к. являются трудоемкими

C: Предприятия, как правило, крупные и требуют много энергии и сырья

D: Высокая технологическая оснащенность предприятий

13. Отметьте страну, в которой больше мужчин, чем женщин:

A: Норвегия

B: Италия

C: Дания

D: Эстония

14. Территория страны составляет 581 730 км², из них площадь суши — 566 730 км². У этой страны четыре соседа - граница с одним из них имеет длину менее 1 километра. Протяжённость страны в направлении с северо-востока до юго-запада составляет 1110 км, с юго-востока до северо-запада — 960 км.

A: Ботсвана

B: Парагвай

C: Нидерланды

D: Замбия

15. Испанский конкистадор, завоевавший земли ацтеков:

A: Эрнандо Кортес

B: Франсиско Писарро

C: Бартоломеу Диаш

D: Васко да Гама

16. Какая твердость у топаза по Шкале Мооса?

A: 6

B: 8

C: 7

D: 5

17. Главная причина строительства алюминиевого завода в Павлодаре — это:

A: трудовые ресурсы

B: выгодное географическое положение

C: близость сырьевой базы

D: дешевый источник электроэнергии

18. Какая страна располагает самой протяженной в мире сетью железных дорог?

A: Китай

B: Россия

C: Индия

D: США

19. Какая страна из перечисленных не входит в состав АСЕАН?

A: Мьянма

B: Бангладеш

C: Камбоджа

D: Филиппины

20. Какая модель типична для старых, имеющих длительную историю городов с радиально-кольцевой структурой?

A: Секторальная

B: Линейная

C: Многоядерная

D: Концентрическая

21. Самая крупная в мире ТНК, занимающаяся агробизнесом:

A: Coca-Cola

B: Groupe Danone

C: Nestle

D: Unilever

22. В чём выражаются демографические коэффициенты?

A: в процентах

B: в просантимилле

C: в продецимилле

D: в промилле

23. Ведущим видом транспорта по грузообороту в Казахстане является:

A: воздушный

B: автомобильный

C: трубопроводный

D: железнодорожный

24. К какой языковой семье относится официальный язык Лаоса?

A: Сино-Тибетские языки

B: Тай-кадайские языки

C: Мяо-яо семья

D: Малайско-полинезийские языки

25. Назовите НЕ правильный факт касательно гипоцентра?

A: Проекция эпицентра на поверхности Земли называется гипоцентром землетрясения

B: Центральная точка очага землетрясения

C: Глубина залегания гипоцентра обычно колеблется от нескольких километров до 700 километров

D: В верхней части земной коры (до 20 километров) гипоцентры появляются в результате хрупких деформаций в толще пород

26. Как с 1619 по 1942 года именовалась столица Индонезии?

A: Сунда Келапа

B: Джаякарта

C: Батавия

D: Сунда

27. Как называют процесс твердофазного минерального и структурного изменения горных пород под воздействием температуры и давления в присутствии химически активного флюида?

A: Магматизм

B: Сейсмизм

C: Метаморфизм

D: Образование отложения

28. Единственный административный регион в Европе, исповедующий буддизм:

A: Чувашия

B: Гагаузия

C: Марий Эл

D: Калмыкия

29. Как именуется залив в северной части Балтийского моря?

A: Финский залив

B: Ботнический залив

C: Рижский залив

D: Курский залив

30. С какой известной болезнью в плавании научился бороться Джеймс Кук, сведя смертность от нее к нулю?

A: Морская болезнь

B: Пеллагра

C: Гастрит

D: Цинга